

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Christian Boberg:
En Protest m. m. i
Anledning af Anton
Nielsens „Seminarie
liv i Fyrrerne.“

En Protest

m. m.

i Anledning af Anton Nielsens

„Seminarieliv i Fyrrenerne“

af

CHRISTIAN BOBERG,

fhv. Overlærer ved Kbhvns. Kommunes Ekstraskole.

KJØBENHAVN.

I Commission hos Axel Andersen.

1895.

S. L. Møllers Bogtrykkeri (Møller & Thomsen).

»Men skønt en Del deraf var sandt,
Var der dog megen Løgn iblandt.«

For disse Bemærkninger Skyld, men ogsaa kun derfor, beklager jeg, at »Seminarieliv i Fyrerne« noget sent er kommen mig i Hænde.

Jeg forstaar ikke Forfatterens Hensigt med denne Bog. Skriver han blot for at skrive, det vil sige, passe sin Næringsvej? Eller vil han hævne sig for virkelig eller formentlig lidt Uret paa Seminariet og med det samme skræmme unge Mennesker bort fra denne fæle Anstalt? Eller vil han blot fremvise to Portrætter af sig selv, det ene fra hans Seminarietid, ynkeligt, som det under saadanne Forhold maatte blive, det andet, let tilsløret, men skønt, — saaledes som han nu ser ud?

Efter mit Skøn er Bogen ikke til den ringeste enten Nytte eller Fornøjelse for nogen, og i kulturhistorisk Henseende (og Anton Nielsen har jo efter sin Fortale »taget særlige kulturhistoriske Hensyn«) er den paa Grund af Forfatterens ensidige og skæve Syn paa den Sag, han behandler, endog et temmelig misligt Foretagende. Bogens Hovedindhold er simpelthen en i alt væsentligt ubeføjet Nedrakning af næsten alle Seminariet paa den Tid vedrørende Personer og Forhold, hverken rene Fakta

eller ren Digtning, men en bedrøvelig Blanding af begge. Et stikker imidlertid stærkt frem af den tilsyneladende beskedne, men i Virkeligheden hove-
rende Tone, hvori A. N. her taler, dette, at han paa sit nuværende ophøjede Stade mener at kunne uden videre skrive hvad og som han vil. Han føler sig aabenbart saa sikker i Sadlen paa Pegasus, at han i sit bondske Luntetrav tør vove sig ud i det værste Søleføre, overstænkende alle dem, som have det Uheld at færdes paa hans Vej.

Jeg skulde ikke have spildt et Ord paa dette mindre end tarvelige Aandsprodukt, spækket med Usandheder og Overdrivelser, ikke engang fordi Forfatteren deri tilføjer mig en personlig Fornærmelse, dersom han ikke ved sit stadige »vi« havde opstillet sig som Type for alle samtidige derværende Seminarieelever og derved trukket disse ned paa en Linie, som vel maa passe for ham selv og maaske for et Par af hans nærmeste Omgangsvener, men heldigvis ikke paa flere.

For nærmere at paavise, hvor liden Adkomst Anton Nielsen har til at optræde som Repræsentant for sine Medelever, skal jeg tillade mig at fremstille ham, som han den Gang gik og stod iblandt os. Dette betænker jeg mig saa meget mindre paa, som han jo nu, ligesom andre Berømtheder, maa finde sig i, ja føle sig smigret ved, at blive bekigget baade for og bag. Desuden tillader han sig jo selv ikke blot at tegne, men skaanseløst at karikere de fleste af de til Dels endnu levende Personer, som han omtaler, ikke mindst deres Udvortes.

Foreløbig bedes det bemærket, at Anton Nielsens Seminarietid falder i Aarene 1845—48, min i 46—49, og at vi saaledes have tilbragt to Aar sammen paa Jonstrup, hans Klasse et Aar forud for min. Siden hans Afgang fra Seminariet har jeg kun en eneste Gang truffet sammen med ham; det var paa det store Lærermøde i København 1877. Jeg indbød da ham tilligemed flere af hans og mine Klassefæller paa Jonstrup til en Frokost i mit Hjem. Her tilbragte vi et Par meget fornøjelige Timer sammen og skiltes saa i bedste Forstaaelse. Muligt dog — jeg har nu faaet en Mistanke herom — at jeg ved denne Lejlighed ikke har gjort Væsen nok af ham i Anledning af hans Forfattervirksomhed; — man kan jo ikke altid vide, hvor vidt Folks Fordringer gaa! Ellers erindrings jeg ikke at have staaet i noget uvenskabeligt Forhold til Anton Nielsen.

Straks ved min Ankomst til Seminariet betragtede jeg jo noget nysgerrigt de mange unge Mennesker, som jeg nu aarevis skulde leve kammeratlig sammen med, og mit Blik dvælede da fortrinsvis og længe paa Anton Nielsen, som syntes mig en underlig Fremtoning. Hans . . . dog, jeg skal ikke efterligne Anton Nielsen eller i dette Stykke øve Gengæld imod ham ved at beskrive hans Klædedragt og Holdning, hans Udtale og Lader m. m., hvorvel enhver, som husker ham fra den Tid, ved, at Fristelsen dertil er stor. Der er, forekommer det mig, noget stødende og simpelt i offentlig Tale eller Skrift at fremdrage saadanne rene Udvortesheder for at latterliggøre Vedkom-

mende. Anton Nielsen synes ikke at kunne indse, at der i denne Henseende er Forskel paa at skrive Romaner og Bøger som »Seminarieliv i Fyrrerne.«

Lune, mest dog i drillevern Retning, havde han til Tider; men egentlig Sans for det komiske, ud over det rent lavkomiske, opdagede man den Gang ikke hos ham, og man opdager det da heller ikke endnu i hans her omhandlede Bog, endskønt han gør fortvivlede Forsøg paa at faa sine Læsere til at tro ham i Besiddelse af denne Evne, og endskønt han i fuld Udstrækning gør Brug af den »Digtere« indrømmede Ret til at pynte paa Sagen. (Disse »grønagtige, stikkende Øjne, rundt »Hoved« m. m. hos Forstanderen; disse »toppede, runde og vældig store Maver . . . og Benklæder, som sad i Aal« o. s. v. hos Censorerne: — Hvor morsomt dog!)

Det er iøvrigt mærkeligt, at Anton Nielsen, der, især i sine første Bøger, leverer saa fortræffelige Skildringer af dansk Bondeliv,*) ikke under sit Samliv med 70—100 unge, livsglade Mennesker har fundet Stof til lidt bedre og mere harmløse Anekdoter, end dem, han i sin Bog disker op med, og i hvilke han oven i Købet adskillige Steder glemmer eller ikke har haft Syn for Pointet. Jeg skal tillade mig at anføre et Par Eksempler, der ellers ligge nærmere for ham end for mig. Han

---

*) Skildringer, som nu ikke ganske passe paa vore yngre Bønder. Disse have — i al Fald i taktfuld Optræden — langt overfløjet deres nærmeste Forfædre og, efter hans »S. i F.« at dømme, — Anton Nielsen med.

fortæller saaledes et Sted, at D. G. Monrad, som nylig var bleven Kultusminister, Biskop Mynster og flere høje Herrer vare tilstede ved hans Dimissionseksamen, og at det saa lidt underligt ud, at den gamle Biskop sad neden for Monrad; . . . . men saa ikke videre. Jeg tilligemed flere, deriblandt sagtens ogsaa A. N., stode saa nær, at vi let kunde iagttage den lille Scene, som her blev opført. Idet disse Herrer skulde indtage deres Pladser paa en dertil anbragt Række Stole langs Væggen, bød Minister Monrad, som den Gang var en ung Mand og saa endnu yngre ud ved Siden af den højærværdige Olding, Biskop Mynster, med en Haandbevægelse og et let Buk Biskoppen den øverste Plads. Men Biskoppen sagde: »Nej Tak! Jeg véd min Plads!« Disse Ord udtalte Biskoppen meget langsomt og med en Betoning, som om han vilde have tilføjet: Men du véd nok endnu ikke rigtig din! I hvert Fald lod det til, at Monrad opfattede hans Ord saaledes; thi han satte sig pludselig lidt haardt ned paa første Plads, hævede rask Hovedet med en fornærmet Mine og saa ikke mere til Biskoppen.

Et andet Sted taler A. N. om de »to sovende Censorer«, af hvilke den ene, Pastor Aagaard, var meget rundhaandet med sine »meget godt'er«; men han glemmer at fortælle, hvad der illustrerer denne Rundhaandethed, nemlig hvorledes det gik til, da hans Klassefælle, den af ham selv omtalte Ludvig Kornbech, fik sit »mg.« Lige førend Kornbech skal op i Geometri, forlader Pastor Aagaard Værelset og kommer ikke igen, førend K. har været

oppe og er traadt tilbage. Aagaard spørger da sin Medcensor: »Hvem har været oppe?« »Ludvig Kornbech!« svarer denne. »Aa,« siger saa Aagaard, »ham kender jeg; han kommer jo i mit Hus! Han skal have meget godt!« Og uden at erkyndige sig om Kornbechs Præstation eller om den Karakter, hans Medcensor havde givet K., sætter han sig ned og skriver sit »mg.«*) Jeg husker nu ikke mere, hvorledes K. havde klaret for sig; maaske han havde fortjent »ug.« At denne mildest talt skødesløse Censur ikke havde meget at betyde, og at Censorerne vare sig dette meget vel bevidst, faar jeg senere Lejlighed til at udtale mig om.

Anton Nielsens Historie om Erik Bøghs Ridt paa »Fatter« er usand. Dette maatte A. N. allerede vide dengang han endnu opholdt sig paa Seminariet; i det mindste vidste vi andre det. Desuden har E. B. for længe siden i sine Erindringer fra Jonstrup selv fralagt sig den. Men den er jo taalelig morsom, og saa gør det ikke saa nøje, om den er sand. »Man skal aldrig tro mere end det halve af, hvad Folk fortæller!« — og det kan være, at man endda gaar for vidt i sin Troskyldighed. A. N. har i »Seminarieliv i Fyrrerne« mange Hi-

---

*) Naar »Politiken« og et af vore Provinsblade i deres rosende Omtale af »Seminarieliv i Fyrrerne« henholdsvis skrive: . . . »han fortjener alle danske Læreres Tak for denne gode Bog,« og . . . »denne Bog er af højt kulturhistorisk Værd« —, da er denne Bedømmelse et værdigt Sidestykke til Pastor Aagaards.

strier, Beretninger og Paastande, som ere mere end tvivlsomme, f. Eks. naar han paastaar: »Men alle hans (Forstanderens) Bud bleve ikke overholdte!«, da er dette en grov Overdrivelse; med mindre han mener: »Men ikke alle hans Forbud bleve overholdte. Hans raa og malpropere Historier, især dem, hvori han selv spiller Hovedrollen, høre til de troværdigste.

Saaledes naar han fortæller, at han slog et helt Fad Vand i Børresens Seng, og at han ved en anden Lejlighed, men i en lignende Hensigt fik tyllt det samme Kvantum Vand i sin Ven, Worm*), da er dette vist rigtigt nok. Derimod er hans Beretning om visse Frilufts Friheder, som Færingen skal have gjort sig skyldig i, næppe rigtig. Ingen i min Klasse (og vi havde dog et længere og nærmere Kendskab til Færingen, end A. N. kunde have) har hørt noget herom. I det Stykke maa altsaa A. N. have været Færingens specielle Fortrolige, og denne Sag maa derfor staa hen som deres private Mellemværende. Lærer Bechers Fortællelse og Hotelværtens Anvisning ere absolut umulige paa Trykpapir.

Begavet, enten i dette Ords almindelige Betydning eller i noget enkelt af vore Lærefag, havde ingen af os Anton Nielsen mistænkt for at være. Saa vidt jeg husker, var hans Plads i Klassen altid blandt de nederste; over Midtlinien hævdede han

---

*) Fuks i min Klasse, en doven, griset og romanforskruet Person; senere Forfatter af den berygtede Bog »Tiggerne«. A. N. omtaler ham meget sympatetisk.

sig vist aldrig. Vi havde nemlig ikke blot een Gang, som A. N. skriver, men to Gange om Aaret Eksamen, og de ved disse Eksaminer faldne Karakterer, vistnok sammenholdte med den daglige Bedømmelse, bestemte vore Pladser i Klassen. Anton Nielsens Aandsevner, som de viste sig paa Seminariet, vare ikke imponerende.

Hvor glad overraskede og stolte af ham bleve vi derfor ikke, da vi saa ham pludselig dukke op som en Løve paa Arenaen.

Jeg kommer her uvilkaarlig til at mindes den Løve, som omtrent samtidig forevistes i zoologisk Have. Den døde omsider og blev derefter i præpareret Tilstand udstillet paa Østergade, hvor den saa saa sølle og bedrøvelig ud, som om den var død af Næringsssorg; man behøvede blot at forsyne den med de bekendte lange Øren for at faa den til at ligne et ganske andet Dyr.

I Førstningen sprudlede Anton Nielsens poetiske Aare sundt og kraftigt; men efterhaanden slog den mattere, blev senere en Smule vandet og er nu tilsidst i hans »Seminarieliv i Fyrreerne« ikke alene vandet, men slemt mudret. Hans Løvefart har nok været paa Returbillet; nu er han da kommen hjem igen, iført sin gamle Dragt.

Endskønt der i Anton Nielsens Bog, »S. i F.«, er saa meget, der trænger til at berigtiges og modsiges, at jeg snart ikke mere gider tage fat paa nogen af de mange grimme Enkeltheder, skal jeg dog (hvorvel A. N. her fortjente en langt skar-

pere Tilrettevisning, end jeg er i Stand til at give ham) forsøge paa at rense nogle af de Personer, som han sværter mest — og maaske derved faa Tag i noget mere.

Mest Indignation vækker, synes mig, hans Fremstilling af Familien »Møller« i Ballerup. At Navnet ikke er »ægte«, mildner ikke Sagen; thi enhver der paa Egnen i flere Miles Omkreds, og alle de Seminarister, som have opholdt sig paa Jonstrup, mindst 10 Aar før og 10 Aar efter Anton Nielsens Seminarietid, ved lige straks, hvem dette Pseudonym skjuler. Her lader A. N. sig, for at finde et godt Madsted, indføre af sin gode Ven, Skovgaard.*) Han bliver venligt modtaget, særdeles godt »opvartet« og ved Afskeden venlig anmodet om at komme igen. Det lader til, at Maden har smagt ham, medens den aandelige Føde nok har været noget sløj, da »Fruen kun havde været Kammerjomfru hos et Herskab.« Døtrene falde slet ikke i hans Smag, hverken »den tykke« eller »den langhalsede«, og den Beskrivelse han giver af baade deres Dans og Ikkedans er alt andet end smigrende for dem. Nu kan man til Nød forstaa, at unge Mennesker mellem dem selv indbyrdes kunne tale haant om og latterliggjøre Folk, som dog kun have vist dem Venlighed og Gæstfrihed, skønt det altid er uklædeligt og lømmelagtigt; men at A. N. nu som gammel Mand stiller en Familie,

---

*) I Reglen Fuks eller Vicefuks i A. N.'s Klasse; (ikke den Fuks A. N. ikke kan lide).

af hvilken mange endnu ere i Live, offentlig i »Gabestokken« er — ja, lad mig bruge et skaaansomt og dog nogenlunde betegnende Udtryk — flabet.

Selv har jeg aldrig været i denne Families Hjem, og har derfor ingen Forpligtelse til at optræde som dens Ridder; men den omtales af alle, som kende den, som meget agtværdig og meget gæstfri, og Døtrene som rare og godmodige Piger, om hvem der intet uhæderligt kunde siges. Uden maaske at tænke over det, skader A. N. ogsaa de nuværende Seminarieelever, der, især fordi Seminariet ligger saa afsides, maa sætte stor Pris paa at have Adgang til et Familiehjem, hvor de kunne finde nogen Afveksling i deres i mange Henseender ensformige Liv. Folk der paa Egnen maa nu blive mistænksomme overfor disse Jonstruppere.

Det Billede, A. N. tegner af Forstanderen, dengang Professor, senere Etatsraad J. Jensen, er ondskabsfuldt fortegnet. »Rationalist og Bussemand« er næved at være noget af det mildeste, A. N. siger om ham. »Rationalist!« — Det gav Prof. J. os aldrig Anledning til at antage ham for, hverken under hans Religionsforedrag eller ved hans Udtalelser ellers. »Bussemand!« Ja vel! — for A. N. og Konsorter. A. N. var nemlig en slem »Spilopmager«, en ivrig og støjende Oppositionsmand baade i Tide og Utide, vistnok mindre fordi han selv fandt Anledningen paatrængende eller tilstræbte nogen Forbedring af det bestaaende, end for at vise, hvilken Pokkers Karl han var. At Forstanderen derfor ikke kunde se paa ham med

de venligste Blikke, er ganske naturligt. Sandheden er, at Prof. Jensen var en Hædersmand, ikke blot en dygtig, samvittighedsfuld og yderst pligt-opfyldende Lærer og Bestyrer af Seminariets Anliggender, men i alle alvorlige Tilfælde tillige en meget human Mand. Dette sidste kommer A. N. uforvarende til selv at føre det bedste Bevis for, idet Forstanderen skaanede ham for Bortvisning og undlod at sætte hans Dimissions-Hovedkarakter ned paa sin rette Plads, hvilket han uden at besvære sin Samvittighed godt kunde have gjort. Nu faar Forstanderen Skam for Tak. Det samme times gamle Lærer Andersen, som — rigtignok paa en uredelig Maade, efter hvad A. N. selv beretter — hjalp ham til et »mg.« i Hovedregning, uagtet han — ligeledes efter hvad han selv siger — kun ved at Andersen endda lod Naade gaa for Ret havde fortjent »g.« Lærer Andersen staar nu som Eksaminator og Meddommer ved Dimissionseksamen med en tvivlsom Hæderlighed. I det hele synes det at være Anton Nielsens Specialitet, at rakke dem mest ned, som have gjort ham Tjenester eller vist ham Velvilje — og just derfor.

En Undtagelse herfra gør maaske Økonomen («Gregersen» eller Greiersen). Ham har Anton Nielsen et kraftigt Horn i Siden paa. Men om han er saa vred paa Økonomen for Madens Skyld eller saa misfornøjet med Maden for Økonomens Skyld, bliver man ikke rigtig klog paa. I sidste Tilfælde bliver hans ilde Omtale af »Vombatten« endnu mere simpel, idet den altfor stærkt minder om det Kneb, daarlige Tjenestepiger saa ofte be-

tjene sig af, naar de ellers ikke have noget ondt at paalyve deres Herskab. Det hedder da: »Jeg sulter!«

Anton Niensens idelige Jeremiader over Kosten skal jeg for Resten ikke opholde mig videre ved, men kun bemærke, at Kosten var sund og god daglig Mad, tildelt i rigeligt Maal. Naar man derhos betænker, at den aarlige Betaling for Undervisning, Kost og Vadsk var pr. Elev c. 100 Rd., saa indser enhver, at vi for den Betaling ikke kunde bespises lukullisk. At der i min Seminarie-tid enkelte Gange var skellig Grund til at klage over Maden, kan ikke nægtes; men hvor findes vel den Husholdning, hvor der ikke nu og da er noget at udsætte paa Maden? Kosten var, baade den legemlige og aandelige (denne sidste er A. N. ogsaa svært misfornøjet med), i al Fald formentlig godt afpasset efter A. N.'s Vaner og Behov; hans Mave havde næppe nogen Aarsag til at knurre.

Økonomen og hans Familie og samtlige Lærere og deres Familier, ja, jeg kan gerne endnu en Gang her medtage den saa haardt medtagne Familie »Møller« i Ballerup, vare alle højst respektable Folk, et Vidnesbyrd, som alle, der kendte dem, nødes til sandhedstro at give dem. Jeg er vis paa, at alle mine Samtidige paa Jonstrup, maaske med Undtagelse af den lille Klike, som A. N. med sit »vi« repræsenterer, fuldtud billige, hvad jeg her har udtalt.

Sine Kammerater maaler Anton Nielsen mintro ogsaa Skæppen fuld: »De bande, drikke, føre uhøvisk Tale« o. s. v., tutter Usandheder eller grove

Overdrivelser. Disse graverende Beskyldninger passe egentlig ikke paa nogen af hans Kammerater, end ikke paa ham selv eller de faa, som han nærmest plejede Omgang med, og slet ikke paa de 95 Procent af Seminariets daværende Elever. Han skriver fremdeles om sine Kammerater, at de vare besjælede af en vis »Værdighedsfølelse«, der bl. a. gav sig Udslag i at de »saa ned« paa Bønder og ikke vilde omgaas dem (her siger han ikke »vi«, men tager bestemt Afstand). Hvorfor ikke ogsaa her i at »bande, drikke, føre uhøvisk Tale?« o. s. v. Hvoraf ved nu A. N. at vi ringeagtede Bønder? De fleste af os vare jo enten Børn af Bønder eller opvoksede med Bønderbørn og skulde jo efter dette forholdsvis korte Seminariliv atter ud blandt Bønder. Var det maaske fordi vi ikke — hvad A. N. synes at have Passion for — løb hen og omfavnede enhver Bondekarl, vi mødte, og blev »Dus« og Fostbroder med ham lige straks? Eller var det fordi vi ikke dansede med Bønderpigerne, naar Ungdommen fra Værløse eller Ballestrup, som et sluttet Selskab af indbyrdes Bekendte, holdt Skovbal, og hvorfra vi, hvis vi forsøgte derpaa, kunde risikere at blive »smidt ud«? Jonstrup ligger desuden isoleret, og det vilde falde os vanskeligt at faa Adgang til Bøndernes Hjem. Løbe omkring for at finde gode Madsteder for saa bag efter at »gøre Grin« med de Folk, som havde modtaget os gæstfrit, — ja dette fandt vi ganske vist under vor Værdighed.

Selv »elsker Anton Nielsen Bønder fremfor alle andre!« Mon ikke nærmest fordi han her bliver

set op til og beundret, og fordi han i behagelig Overlegenhedsfølelse kan lade sit Vid spille og te sig som han vil?

Fremdeles skriver A. N. om det forfærdelige »Snyderi«, som gik i Svang ved Dimissionseksamen i hans Tid. Han fortæller os her, at han, da han under Eksamens mundtlige Del var oppe i Matematik, havde de vanskeligste Formler opskrevne paa sine Negle o. s. v. Hvor mange matematiske Formler kunne vel faa Plads paa et Par af hans Negle? Og hvorledes skulde han vel mellem alle de gnidrende smaa Tal og Tegn i en Hast finde just den Formel, som han i Øjeblikket havde Brug for, medens han stod med Kridtet i den anden Haand og Læreren ufravendt seende paa ham ved sin Side? Nej, min gode Anton Nielsen! Det Kunststykke er sikkert kun opført i Din Fantasi! Saa er Historien om Snyderiet i Hovedregning — hvilket ogsaa udelukkende falder Lærer Andersen til Last — meget bedre.

Men Beretningen om Snyderiet paa Loftskammeret, i hvilken jeg har den ufortjente Ære at figurere, er dog Glanspunktet i alt dette »Snyderi«. Herom skriver han:

. . . . »En Opsynsmand skulde have den ubehagelige Post at holde Vagt i selve Kammeret for at vi ikke skulde bruge dette Ophold til at snyde. Opsynsmand Boberg, som ikke selv skulde til Eksamen, havde Vagt. Samme Boberg havde underhaanden sagt til os alle, at dersom vi paa ingen Maade kunde løse vor Opgave, saa skulde vi gøre os et Ærinde op til ham, saa skulde han

nok hjælpe os . . . . Da vi nu til den skriftlige Prøve i Arithmetik havde faaet vore Opgaver, saa jeg til min Skræk, at jeg ikke forstod et Ord af min, og at det var aldeles umuligt for mig at løse den. . . . Jeg bad da Læreren om Tilladelse til at gaa paa Retiraden. Nu sprang jeg op ad Trappen til Boberg og fortalte ham min Nød. Da han havde set Opgaven, ledte han den op i Lærebogen, og rev de to Blade ud, hvorpaa den fandtes. Jeg var meget taknemmelig og vilde løbe strax igen.

»Holdt, Anton! Sagde du, at du skulde paa Retiraden?«

»Ja.«

»Saa maa du, min Sandten, ikke løbe lige straks igen, men du maa blive her en passende Tid« . . . . o. s. v. . . . »et net Opsyn!«

Jeg erindrer meget vel, at jeg som Opsynsmand fik det Hverv at passe paa, at intet Snyderi fandt Sted paa dette »för tillfället« bestemte Lokale, men vel at mærke, jeg skulde ikke selv opholde mig i dette, men i et tilstødende, hvor jeg efter Omstændighederne kunde holde Døren mellem begge aaben, paa Klem eller lukket. Jeg erindrer ligeledes, at flere af dem, som skulde op til skriftlig Eksamen, Aftenen før, da vi vare samlede paa Spisestuen, sagde til mig: »Du kommer til at hjælpe os, hvis det skulde knibe!« — og at jeg hertil svarede: »Ja, skulde det knibe haardt for Jer, saa gaa bare paa Loftet!« Men disse Ord bleve baade udtalte og opfattede i en ganske anden Betydning end den, A. N. lægger i dem. Den

Latter, som mit Svar vakte, saa jeg blev hel kry af min Vittighed, gør, at jeg endnu husker dette Optrin. Derimod kan jeg aldeles intet erindre om, at jeg skulde have hjulpet A. N. paa den af ham beskrevne Maade, og jeg kan slet ikke tænke mig Muligheden af, at jeg som nybagt Opsynsmand, ivrig i Tjenesten, skulde i den Grad have vanrøgtet dette mit Tillidshverv. Heller ikke var der nogen Mening i at lede Opsynsmanden i denne Fristelse, da man for at komme fra Eksamensværelset til Loftet maatte gaa forbi flere paa den Dag tomme Klasseværelser, hvor man let hos en der posteret Kammerat kunde faa den søgte Hjælp. Havde jeg ikke været Opsynsmand og med dette bestemte Hverv, vilde jeg utvivlsomt have givet en Ven en saadan Haandsrækning, hvorvel det strengt taget var uforsvarligt. Det gælder jo blandt unge Mennesker fremfor alt at være »god Kammerat«. I A. N.'s Fremstilling af denne Sag er det imidlertid ganske betegnende for ham, naar han siger, at han senere kom til Erkendelse af det utilbørlige i dette Snyderi, følte Anger derover og at han i det hele glatter paa sin egen Person, medens han hjerteløs lader mig staa i den nederdrægtige Stilling, hvori han har sat mig. Selv om Historien var sand — hvad jeg bestemt benægter —, vilde det dog være en yderst lumpen Maade at lønne en Vennetjeneste paa. Sandt nok, vilde der ikke have været det mindste morsomt ved hele denne Episode, dersom hans Hæler ikke havde været Opsynsmand (et Folkefærd, som A. N. ikke kan fordrage), eller hvis den til Snyderiet knyttede

Dialog havde været udeladt; det er netop disse Momenter, der udgøre det pikante ved Sagen. Hans Fantasi er jo vant til at tumle med fingerede Personer og Replikker, og Fristelsen til at lægge saadanne ind i denne Historie, har A. N. ikke kunnet staa for. Her, som flere Steder i hans Bog, svulmer hans forplumrede Digteraare saa stærkt, at han i poetisk Bersærkegang slaar ned for Fode.

Men, kære Anton! Man maa ikke mishandle sin Næstes Rygte blot for at være morsom!

Jeg burde maaske søge ham retslig tiltalt for ærekrænkende Usandhed, hvis det overhovedet var Umagen værd paa denne Maade at røre ved noget Punkt i dette ondartede Makværk, betitlet »Seminarieliv i Fyrrenerne«.

De »smaa Snydeapparater«, som A. N. omtaler, har jeg vel set enkelte af, men jeg er temmelig vis paa, at de sjælden eller aldrig ere komne til Anvendelse, og skete det, bleve de sikkert Vedkommende til mere Fortræd end Gavn. I det hele taget fandt den Slags Snyderier slet ikke eller kun i saare ringe Grad Sted paa Seminariet i min Tid. Der var ganske vist her, som saa mange andre Steder, en Del Snak om Snyderi (og det er vel denne A. N. holder sig til), men det er min bestemte Overbevisning, at derved blev det hovedsageligt. Dels vare nemlig Opgaverne ikke vanskeligere, end at enhver, som var nogenledes fortrolig med sine Lærebøger, kunde magte dem, dels var alt saadant Snyderi til liden eller ingen

Nytte, idet Karaktererne, i al Fald Hovedkaraktererne, efter alt at dømme, vare saa nogenlunde fastslaaede førend Eksamen. Og det med Rette. Thi, naar en Lærer i 3 Aar daglig har undervist sine Elever og tilmed, som her, vidste fuld Besked med deres Flid og Færd ogsaa udenfor Undervisningstimerne, saa skulde det være underligt, om han ikke kendte sine »Pappenheimere« paa en Prik i hvert af sine Fag. Desuden blev der jo afholdt halvvaarlige Eksaminer og vistnok maanedlige Konferencer mellem Lærerne. Disse Karakterer, som formodes forud antegnede for hvert Fag, og som altsaa ogsaa bestemte Hovedkarakteren, kunde saaledes komme Kongruensen med Eksaminandens virkelige Standpunkt langt nærmere, end ske kan ved vore nuværende Skolelærereksaminer. Alt selvfølgelig under Forudsætning af Lærernes Upartiskhed. I min Seminarietid var der kun een Lærer, som vi i denne Henseende havde lidt mistænkt, Lærer Andersen, hvilket A. N. leverer paalideligt Bevis for at være med Grund. At i al Fald Forstanderen ikke her lod sig paavirke af personlig Uvilje, leverer A. N. et endnu bedre Bevis for. Eksaminandens bedre eller daarligere Præstation ved Dimissionseksamen havde saaledes ingen »knusende« Virkning. Det kunde dreje sig om et »?» eller et »+«, men højst nødigt derudover*). Kun en ganske enkelt tvivlsom, hvis Hovedkarakter syntes at ba-

---

*) Jeg kunde tristes til at anføre et Par slaaende Eksempler herpaa fra min Dimissionseksamen; men jeg er bange for at disse Bemærkninger saa vilde blive for vidtløftige.

lancere mellem 1. og 2. Karakter*), kunde være mere eller mindre »heldig«.

Det var vel af denne Grund, at de »to sovende Censorer«, i god Forstaaelse med det her anførte, vare mindre agtpaaigivende og mindre nøje-regnende med deres Karakterer.

Her kommer A. N. atter med en af sine hæs-lige Insinuationer, idet han siger om Opsynsmændene (»der bleve ansete for Sladderhanke og Spyt-slikkere« — af hvem?), at de vare visse paa 1. Karakter. Ja, det tror jeg nok! Opsynsmændene vare saa godt som altid de fire øverste Elever af ældste Klasse, og 1. Karakter blev næsten altid given til alle Elever over Midten af Klassen, som oftest adskilligt længere ned.

Midt i sin Iver for at rive ned paa Seminariet forsømmer Anton Nielsen ikke at gøre Propaganda for Folkehøjskolen. Han skriver nemlig (S. 89—90), bl. a. at »Livet var ikke nær saa smukt og sædeligt(!) paa Seminariet som paa en Folkehøjskole« o. s. v. Skade, at A. N. først saa sent og kun som Forstander har kunnet profitere af en saa vel-signelsesrig Anstalt! — Hvorledes Livet pulserer paa en »Højskole« eller i Højskolefolk, om det kan-ske er »Trolleri altsammen«, er mig i øvrigt ikke saa tilstrækkelig bekendt, at jeg tør fremsætte min Mening herom. Men efter hvad der siges, skal A. N. paa sin Højskole have praktiseret en Pæda-gogik, som vist næppe vil blive godkendt ved nogen anden Skole.

*) 3. K. blev i min Tid kun given to Privattister.

For nu at faa Slut paa disse Bemærkninger, maa jeg endnu en Gang stærkt accentuere — jeg ved, at jeg tør gøre det paa de allerfleste af hans og mine daværende Kammeraters Vegne —, at vi ikke ville vide noget af Anton Nielsen som Repræsentant for os, saaledes som han optræder i »Seminarieliv i Fyrrerne«.

Det skal ikke forundre mig, om man snart ser ham fremkomme med: »Digterliv i den sidste Halvdel af det 19. Aarhundrede«, og om han deri paa lignende Maade fremstiller sig som Type paa danske Digtere i dette Tidsrum. Han oppebærer jo Digtergage af Statskassen; dette maa jo give ham baade Mod og Berettigelse til at stræbe efter en fremragende Plads blandt »Sandhedens Mænd«.

Det kan dog gerne være, at Anton Nielsen ikke er saa slem, som hans »S. i F.« gør Indtrykket af. Man skal jo »optage alt i bedste Mening«. Maaske har han nærmest tænkt paa at glæde sine forhenværende Kammerater med en pæn Buket af fælles »Ungdomsminder«. Men her er han kommen ind paa et Felt, hvor han ikke rigtig hører hjemme. Han bevæger sig paafaldende tungt og faar i kejtet Greb fat paa mere Skarntyde end Karse. Derfor er der saa megen Stank og saa lidt Duft ved den Urtekost, han har plukket sammen.
